

MINISTERUL EDUCAȚIEI

ORDINUL 6731/2023 privind aprobarea Profilului de formare al absolventului

Publicat în MOR 1099/6.12.2023

În temeiul art. 89 alin. (2) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările ulterioare, în conformitate cu prevederile Ordinului ministrului educației nr. 6.072/2023 privind aprobarea unor măsuri tranzitorii aplicabile la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și superior, având în vedere Referatul de aprobare nr. 3.965 din 23.11.2023, în baza art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 369/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul educației emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Profilul de formare al absolventului, componentă reglatoare a curriculumului național, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Direcția generală învățământ preuniversitar, Direcția generală minorități și relația cu Parlamentul, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, inspectoratele școlare județene/Inspectoratul Școlar al Municipiului București și unitățile de învățământ preuniversitar duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 3. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin **se abrogă Ordinul ministrului educației nr. 3239/2021 privind aprobarea documentului de politici educaționale *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național*, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 151 din 15 februarie 2021.**

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației,
Ligia Deca

București, 28 noiembrie 2023.
Nr. 6731

ANEXĂ

Profilul de formare al absolventului

I. Context

Profilul de formare al absolventului reprezintă o componentă reglatoare a curriculumului național, referențial pentru proiectarea, implementarea și evaluarea acestuia.

Profilul de formare al absolventului:

— este construit pornind de la reperele fundamentale de dezvoltare din educația timpurie, pentru învățământul preșcolar, și de la descriptorii competențelor-cheie, declinați pe niveluri de învățământ, în cazul învățământului primar, gimnazial și liceal;

— este un document adresat, cu prioritate, dezvoltatorilor de curriculum, precum și tuturor actorilor educaționali (profesori, elevi, părinți/tutori), unităților de învățământ și comunității în ansamblu;

— descrie așteptările exprimate față de absolvenții diferitelor niveluri de studiu din învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal, prin raportare la cerințele sociale exprimate în legi, în alte documente de politică educațională și în studii de specialitate, finalitățile generale ale învățământului, precum și la caracteristicile de dezvoltare a elevilor;

— are la bază:

- profilul aprobat prin Ordinul ministrului educației nr. 3.239/2021, fiind anexă la documentul de politici educaționale *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național*;

- Curriculumul pentru educația timpurie, aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4.694/2019;

— este elaborat prin raportare la cadrul intern și european, în principal:

- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările ulterioare;

- Ordinul ministrului educației nr. 6.072/2023 privind aprobarea unor măsuri tranzitorii aplicabile la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și superior;

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 72/2023 pentru modificarea unor acte normative în domeniul educației, precum și pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ;

- Recomandarea Europeană 2018 (Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning — 2018/C189/01);

— valorifică documente recente de politică educațională și studii de specialitate, în principal:

- Learning Compass OECD

(https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning/learning-compass-2030/OECD_Learning_Compass_2030_concept_note.pdf);

- GreenComp — Cadrul european de competențe în materie de durabilitate

(<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1/language-ro>);

- Cadrul de referință al competențelor pentru cultură democratică al Consiliului European

(<https://rm.coe.int/cdc-vol1-/168097e5d1>);

- Embedding Values and Attitudes in Curriculum: Shaping a Better Future — OECD, 2021

(<https://doi.org/10.1787/aee2adcd-en>);

- DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens, 2022

(<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415>).

În contextul prezentat, profilul de formare al absolventului:
— reprezintă un concept structurat care reflectă așteptările exprimate față de absolvenții nivelurilor de învățământ preuniversitar obligatoriu: preșcolar, primar, gimnazial, liceal;
— este fundamentat pe:

• domenii de dezvoltare și indicatori comportamentali, în acord cu reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie, pentru învățământul preșcolar;

• competențele-cheie și descriptori de nivel, pentru învățământul primar, gimnazial și liceal;

— include un set de atribute prioritare și descriptori pentru fiecare dintre nivelurile obligatorii din învățământul preuniversitar;

— valorizează profilul aprobat prin Ordinul ministrului educației nr. 3.239/2021, care a orientat procesul de revizuire curriculară până în prezent;

— are la bază principii interconectate ce servesc drept piloni în construirea unui fundament solid pentru educația copiilor/elevilor;

— reprezintă un cadru comun, dar nu de uniformizare, un referențial care orientează, dar nu limitează, permițând elevului o dezvoltare diferită, în ritm propriu, iar profesorului și școlii alegeri prin care să transpună profilul în practica educațională, în acord cu nevoile, interesele, potențialul și opțiunile elevilor.

II. Principii

La baza profilului de formare al absolventului din învățământul preuniversitar se află următorul set de principii care:

— promovează dezvoltarea integrală a persoanei care manifestă respect pentru sine, pentru cei din jur și pentru mediul înconjurător;

— reprezintă fundamentul pentru cultivarea unei atitudini de implicare și responsabilitate la nivel personal, local, național și global;

— sunt integrate în toate experiențele de învățare ale elevului, atât la nivelul clasei, cât și în afara acesteia, prin interacțiunile sale zilnice.

Dezvoltarea holistică subliniază importanța dezvoltării armonioase, echilibrate și integrale a persoanei, în plan cognitiv, emoțional-afectiv, fizic, spiritual și social, astfel încât aceasta să fie capabilă să facă față provocărilor într-o lume aflată în continuă schimbare.

Abordarea echilibrată promovează dezvoltarea echilibrată a diferitelor domenii de competențe, ajutând absolventul să își stabilească nevoi și priorități de învățare care permit trasee educaționale flexibile.

Spiritul de reflecție promovează dezvoltarea unei conștiințe de sine profunde și a unei înțelegeri critice a lumii înconjurătoare, prin reflecție critică și autoevaluare, ca mijloace de progres și autoîmbunătățire continuă.

Depășirea autolimitării încurajează absolventul să exploreze alternative în parcursul său educațional, social și profesional, să își depășească propriile limite și să își asume riscuri calculate în luarea deciziilor.

Abordarea prospectivă încurajează anticiparea viitorului și proiectarea acestuia, promovând o atitudine proactivă și un spirit inovator în abordarea problemelor și provocărilor viitoare, în plan personal, școlar, profesional și social.

Reziliența demonstrează capacitatea de a depăși obstacole și a persevera în fața dificultăților, manifestând un spirit de autonomie și autodeterminare.

Promovarea incluziunii valorizează colaborarea și comunicarea constructivă cu ceilalți, înțelegerea mediului și culturii de apartenență, respectul față de demnitatea și drepturile fiecărei persoane, față de diversitate și asigură condițiile necesare pentru ca fiecare persoană să se poată dezvolta și să își atingă potențialul.

Sustenabilitatea și grija pentru mediu manifestă grijă activă față de mediul înconjurător și promovează sustenabilitatea, printr-o abordare responsabilă și conștientă a utilizării resurselor naturale, contribuind la dezvoltare durabilă.

Cetățenia activă susține implicarea activă și constructivă în grupurile și comunitățile de apartenență, participarea la luarea deciziilor, promovând un spirit de solidaritate și cooperare în vederea construirii unui viitor mai bun.

Etica și responsabilitatea promovează integritatea și comportamentul etic pentru acțiunea cu principialitate și responsabilitate în toate aspectele vieții.

III. Repere fundamentale de dezvoltare, competențele-cheie și atribute prioritare

Competențele-cheie sunt prezentate în Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările ulterioare, ca repere ale curriculumului național și determină profilul de formare al absolventului, având asociați descriptori pentru nivelurile primar, gimnazial și liceal.

Cele opt competențe-cheie sunt:

— competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului;

— competența în multilingvism;

— competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie;

— competența digitală, inclusiv de siguranță pe internet și securitate cibernetică;

— competența personală, socială și de a învăța să înveți;

— competența civică, juridică și de protejare a mediului;

— competența antreprenorială;

— competența de sensibilizare și exprimare culturală.

În acord cu Recomandarea Europeană 2018, competențele-cheie au caracter transversal și sunt importante, în mod egal, pentru o viață împlinită și de succes în societatea cunoașterii. Acestea se aplică într-o varietate de contexte și într-o varietate de combinații, se interconectează și se întrepătrund prin faptul că elemente componente ale unora dintre competențe sprijină dezvoltarea elementelor altor competențe. Abilități precum gândirea critică, rezolvarea de probleme, negocierea, creativitatea, abilitățile analitice și interculturale sunt incluse în ansamblul competențelor-cheie.

La nivelul învățământului preșcolar, curriculumul național este construit pornind de la reperele fundamentale de învățare și dezvoltare, fiind centrat pe dezvoltarea fizică, cognitivă, emoțională și socială a copiilor, respectiv pe remedierea timpurie a eventualelor întârzieri în dezvoltare. Domeniile de dezvoltare, definite în Curriculumul pentru educația timpurie, aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4.694/2019, constituie baza pentru dezvoltarea competențelor-cheie la nivelul învățământului primar, gimnazial și liceal.

Atributele prioritare au un caracter transversal și subliniază aspecte atitudinal-comportamentale din cadrul competențelor-cheie. Acestea constituie o bază pentru învățarea pe tot parcursul vieții, sunt solicitate de actorii sociali și de piața muncii și sunt importante pentru societățile în schimbare. Atributele sunt incluse în propunerea de profil al absolventului pentru evidențierea unor elemente care potențiază învățarea. Achizițiile așteptate de la absolvenții tuturor nivelurilor de învățământ preuniversitar obligatoriu sunt detaliate printr-un set de descriptori specifici.

În profilul de formare al absolventului se regăsesc următoarele atribute prioritare:

— comunicativ

— creativ

— reflexiv

— colaborativ

— prospectiv

— autonom

— rezilient

— responsabil

— etic

Nucleul atributelor asigură premisele pentru abordarea asumată, conștientă și de lung parcurs a învățării, permițând elevului să identifice, să analizeze și să ia deciziile cele mai potrivite privind traseul educațional și profesional pe care îl are în față, având ca repere competențele-cheie.

Profilul de formare al absolventului funcționează ca o busolă pentru întregul sistem educațional, în care elementele continuumului predare-învățare-evaluare conlucrează pentru realizarea idealului educațional definit în lege.

Figura 1*). Dimensiuni principale care contribuie la definirea profilului de formare al absolventului

IV. Relația dintre profilul de formare al absolventului și continuumul predare-învățare-evaluare

Profilul de formare al absolventului fundamentează deciziile de dezvoltare curriculară ulterioare. Reprezintă un cadru coerent prin care elevul, cadrul didactic, școala, parteneri ai școlii transpun în practică documentele curriculare reglatoare într-o manieră care conduce la rezultate ale învățării relevante, măsurabile și transferabile în situații de viață și de muncă viitoare.

Impactul profilului de formare este unul major, antrenând o spirală a interdependențelor dintre componentele directe ale curriculumului, indirecte și de suport, creând premisele unui proces educațional evolutiv, structurat și, mai ales, adaptabil la nevoile și interesele copilului/adolescentului, precum și asigurând un răspuns pozitiv la problematica lumii contemporane. Evaluarea și autoevaluarea, inclusiv cu elemente de standardizare care să permită decizii bazate pe date, sunt elemente-cheie care urmăresc și permit reglajele necesare și într-un timp optim asupra constructului curricular.

Profilul de formare al absolventului și continuumul predare-învățare-evaluare sunt interconectate.

Continuumul predare-învățare-evaluare reunește elementele de construcție curriculară, de suport al curriculumului, de aplicare și evaluare a acestuia:

Figura 2**). Continuumul predare-învățare-evaluare

În acest sens, profilul de formare al absolventului funcționează ca nucleu ce fundamentează, influențează și orientează constructul curricular, din perspectiva imediată a documentelor reglatoare, planuri-cadru de învățământ și programe școlare, precum și din perspectiva aplicării curriculumului:

- planurile-cadru de învățământ și programele școlare: pentru asigurarea coerenței, documentele curriculare sunt corelate cu profilul absolventului, care va fi adaptat specificului diferitelor filiere și parcursuri școlare;

- curriculumul implementat: activitățile de învățare generează experiențe de învățare prin care sunt formate și dezvoltate continuu competențele considerate esențiale pentru reușita școlară și personală, în acord cu specificul fiecărui nivel de învățământ și cu nevoile și interesele elevilor;

- evaluarea rezultatelor învățării: domeniile de dezvoltare și competențele-cheie, inclusiv atributele prioritare din profilul absolventului, reprezintă repere în procesul de evaluare; evaluarea presupune un proces holistic, care ia în considerare progresul elevilor în planul învățării și al dezvoltării personale;

- autoevaluarea școlii: școala promovează și susține realizarea profilului absolventului prin strategiile de dezvoltare organizațională, prin managementul educațional/de curriculum și prin propria cultură organizațională.

V. Utilitatea profilului de formare al absolventului

Profilul de formare al absolventului se adresează dezvoltatorilor de curriculum, fundamentând deciziile de curriculum, din perspectiva directă a elementelor care reglementează activitatea personalului didactic din învățământul preuniversitar — planuri-cadru de învățământ, programe școlare și standarde naționale de evaluare.

*) Figura 1 este reprodusă în facsimil.

**) Figura 2 este reprodusă în facsimil.

Adresabilitatea profilului de formare al absolventului este extinsă la actorii educaționali (profesori, elevi, părinți/tutori), unități de învățământ și comunitate în ansamblu, astfel:

- profesorii pot folosi profilul pentru:
 - proiectarea unor activități de învățare care să contribuie la dezvoltarea competențelor, inclusiv a atributelor descrise în profil;
 - crearea și/sau utilizarea unor resurse de învățare adecvate dezvoltării competențelor și aplicării acestora în contexte reale de viață;
 - crearea de contexte multiple care să implice elevii în exerciții de reflecție asupra viitorului lor;
- elevii:
 - pot folosi profilul ca un ghid pentru stabilirea obiectivelor pentru propria învățare și dezvoltare personală;
 - pot reflecta asupra propriei învățări și asupra rezultatelor învățării, fiind sprijiniți în luarea celor mai bune decizii pentru atingerea obiectivelor stabilite;
- părinții/tutorii pot folosi profilul pentru:
 - inițierea de discuții constructive și echilibrate cu copiii lor și cu actorii educaționali, referitoare la învățare și la parcursul lor școlar și profesional;
 - identificarea nevoilor copiilor și orientarea eforturilor acestora pentru valorificarea potențialului lor de dezvoltare;
 - sprijinirea inițiativelor și a proiectelor personale ale copiilor, în contexte variate, nonformale și informale;
- comunitatea poate folosi profilul pentru:
 - inițierea/sprijinirea unor activități/proiecte care încurajează copiii și tinerii să utilizeze competențele dobândite, inclusiv în beneficiul comunității;
 - implicarea activă a copiilor și a tinerilor în evenimente educaționale, sociale și culturale locale, precum și în activități ale diferitelor/diferiților instituții/organizații/agenți economici din localitate.

Din această perspectivă, profilul de formare constituie reperul pentru experiențe educaționale în contexte variate, inclusiv în comunitate. Comunitatea devine un spațiu educațional extins, un mediu de învățare. De exemplu, programele Școala Altfel și Săptămâna verde devin oportunități care permit dezvoltarea contextelor de învățare dincolo de școală, în comunitate.

VI. Aspecte specifice privind profilul de formare al absolventului

• Extinderea profilului de formare al absolventului la nivelul educației timpurii, învățământ preșcolar

În acord cu prevederile Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările ulterioare, precum și prin raportare la Curriculumul pentru educația timpurie, aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 4.694/2019, actualul profil de formare include și învățământul preșcolar, ca prim nivel obligatoriu.

Curriculumul pentru educația timpurie se fundamentează pe un set de finalități formulate în documentul de politici educaționale Reperete fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani (RFÎDTC, aprobat prin Ordinul de ministru nr. 3.851/2010), având la bază domeniile de dezvoltare și indicatorii comportamentali asociați acestora, care

prefigurează formarea ulterioară de competențe-cheie, constituindu-se în referențial pentru dezvoltarea și învățarea în copilăria timpurie.

De asemenea, se pune accent și pe atributele care sprijină copilul în propria dezvoltare, acestea având asociați descriptori specifici.

Integrarea acestui nivel în ansamblul profilului de formare al absolventului a urmărit:

- definirea descriptorilor corespunzători nivelului, înțelegi drept comportamente dezirabile, observate de educatoare/educator și întărite în toate contextele și interacțiunile acestuia/acesteia cu copilul sau între copii, în relație cu reperete fundamentale de dezvoltare și fiind premise ale dezvoltării viitoarelor competențe-cheie, în acord cu domeniile: dezvoltare fizică, dezvoltare cognitivă, dezvoltarea limbajului, dezvoltare socioemoțională și a capacităților/atitudinilor de învățare;

- corelarea descriptorilor definiți pentru învățământul preșcolar cu cei de nivelurile ulterioare — învățământ primar, gimnazial, liceal — pentru a asigura progresia acestora.

Învățarea și dezvoltarea copiilor sunt concepte multidimensionale. Se acordă atenție tuturor domeniilor și intercorelării acestora, deoarece învățarea și dezvoltarea copilului sunt complexe și se petrec traversând simultan toate domeniile de dezvoltare.

• Profilul de formare al absolventului învățământului liceal

Învățământul liceal este cel mai înalt nivel de educație obligatorie.

La acest nivel, profilul de formare al absolventului, construit pe baza competențelor-cheie, implică gradul cel mai mare de complexitate, incluzând și componente de preprofesionalizare sau profesionalizare propriu-zisă, corespunzătoare celor trei filiere: teoretică, tehnologică și vocațională.

Traseele educaționale în învățământul liceal sunt multiple, în acord cu nevoile, interesele, potențialul și opțiunile elevilor și asigură atât perspectiva continuării educației la niveluri superioare de învățământ, cât și perspectiva integrării pe piața muncii, ca urmare a obținerii unei calificări profesionale. Profilul de formare va fi adaptat specificului diferitelor filiere și parcursuri școlare la momentul elaborării planurilor-cadru pentru învățământul liceal.

În învățământul liceal, profilul de formare al absolventului facilitează formarea de competențe specifice diferitelor calificări profesionale/specializări (*hard skills*) și competențe de suport (*soft skills*).

• Profilul de formare al absolventului învățământului special

Profilul absolventului are rol de orientare pentru învățământul special, unde nevoia de flexibilitate este ridicată, ca urmare a complexității cerințelor educaționale speciale.

Astfel, profilul necesită adaptări specifice pentru fiecare dintre nivelurile bazal, suplimentar, intensiv și special, prevăzute de Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările ulterioare.

Prioritizarea aspectelor atitudinal-comportamentale din profilul absolventului favorizează abordarea diferențiată, proprie învățământului special.

VII. Elemente definitorii pentru competențele-cheie asociate profilului de formare al absolventului

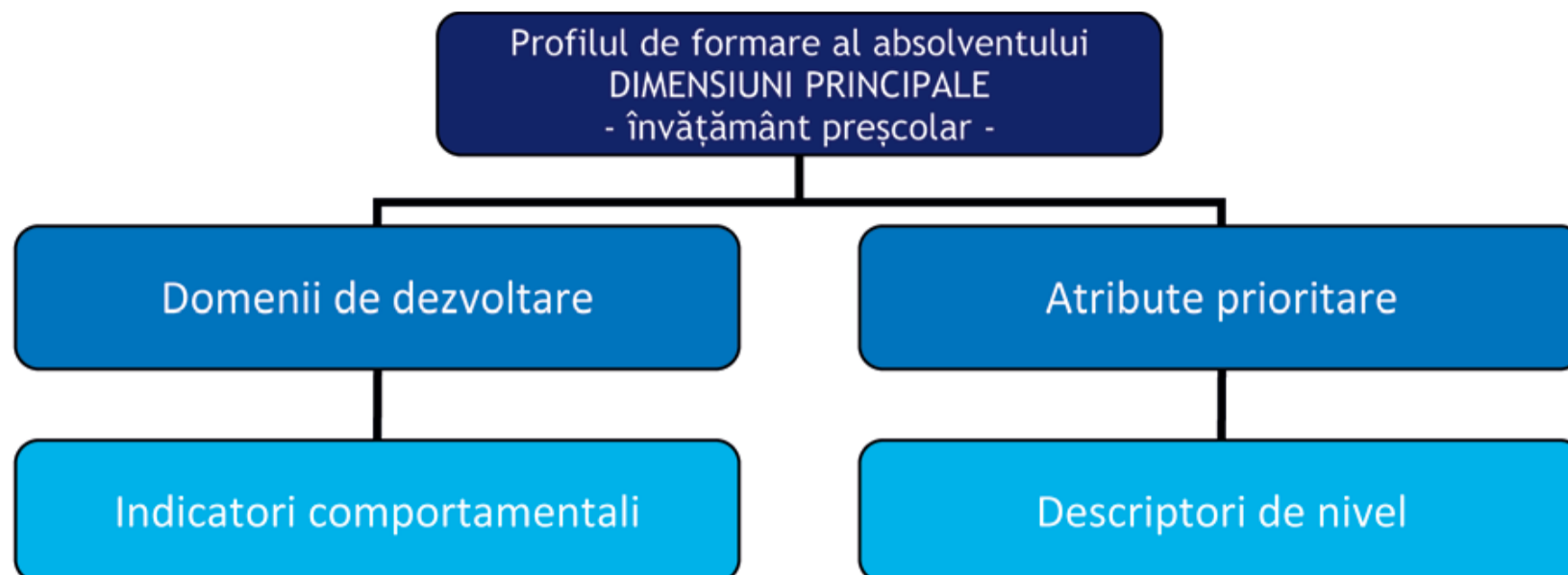
Competențe-cheie	Elemente definitorii
<i>Competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului</i>	Copilul/Elevul poate comunica și interacționa eficient, adecvat, responsabil și creativ cu ceilalți, în limba maternă, în limba oficială a țării și în limba de școlarizare. Identifică, interpretează și exprimă concepte, sentimente, fapte și opinii, oral și în scris, folosind suporturi vizuale, auditive și digitale, în diverse contexte și la diverse discipline de studiu.
<i>Competența în multilingvism</i>	Copilul/Elevul poate comunica în mod adecvat în diverse limbi, inclusiv în limba maternă. Înțelege, exprimă și interpretează concepte, idei, sentimente, fapte și opinii atât în formă orală, cât și scrisă (ascultare, exprimare orală, lectură, redactare), în diferite contexte (la școală, acasă, în contexte profesionale și în timpul liber). Este interesat de dimensiunea istorică și interculturală a limbilor.
<i>Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie</i>	Copilul/Elevul poate dezvolta și aplica gândirea matematică pentru a rezolva o serie de probleme în situații cotidiene. Presupune abilitatea și disponibilitatea de a utiliza moduri de gândire și de prezentare specifice matematicii (algoritmi, formule, grafice, diagrame, modele). Poate explica fenomenele naturale utilizând cunoștințe și metode (inclusiv observația și experimentul) pentru a identifica probleme și pentru a trage concluzii bazate pe dovezi. Poate utiliza instrumente și echipamente tehnologice în mod adecvat, inclusiv în contexte practic-aplicative și pentru crearea de produse și servicii. Înțelege schimbările provocate de activitatea umană și responsabilitatea pe care trebuie să și-o asume fiecare persoană în raport cu diferitele procese și produse tehnologice.
<i>Competența digitală, inclusiv de siguranță pe internet și securitate cibernetică</i>	Copilul/Elevul utilizează tehnologia și instrumentele digitale în învățare și în diferite contexte, pentru a accesa, a analiza, a comunica și a crea informații într-un mod eficient și responsabil. Recunoaște și evită riscurile suprautilizării tehnologiilor digitale, precum și amenințările online, protejează informațiile personale, manifestă comportamente responsabile pe internet și respectă proprietatea intelectuală.
<i>Competența personală, socială și de a învăța să înveți</i>	Copilul/Elevul poate să reflecteze asupra propriei persoane, gestionează eficient timpul și informațiile, dovedește un bun management al propriei învățări și al carierei. Manifestă reziliență, fiind capabil să facă față unor situații de incertitudine și complexitate. Este preocupat de sănătatea și starea de bine fizică și emoțională, la nivel personal și al celorlalți. Gestionează situații tensionate într-o manieră autoreflexivă și solicită sprijin atunci când simte nevoia. Lucrează în mod constructiv cu ceilalți, manifestă empatie și gestionează conflicte într-un context incluziv.
<i>Competența civică, juridică și de protejare a mediului</i>	Copilul/Elevul interacționează cu alte persoane pe baza valorilor cetățeniei democratice, precum deschiderea, responsabilitatea socială, respectul pentru demnitatea umană. Își asumă responsabilități, acționează autonom, este preocupat de rezolvarea de conflicte într-un mod nonviolent, de respectul și promovarea drepturilor copilului. Este pregătit pentru participarea activă la viața socială la nivel local, național și internațional. În deciziile și acțiunile sale se raportează la cultura constituțională și la aspectele juridice de bază din dreptul civil, comercial, fiscal și din codul rutier. Susține echitatea și dreptatea, respectarea nevoilor și drepturilor altor specii și ale naturii, inclusiv din perspectiva schimbărilor climatice.
<i>Competența antreprenorială</i>	Copilul/Elevul manifestă inițiativă și creativitate, fundamentată pe gândire critică, rezolvare de probleme și perseverență. Are abilitatea de a iniția și de a lucra în echipă la proiecte cu valoare culturală, socială sau financiară, de a valorifica oportunități și idei și de a le transforma în valoare pentru ceilalți.
<i>Competența de sensibilizare și exprimare culturală</i>	Copilul/Elevul înțelege relevanța exprimării ideilor, experiențelor și emoțiilor, într-o varietate de forme cultural-artistice precum: muzica, artele spectacolului, literatura, artele vizuale, arhitectura și mediul construit, designul, în contexte diverse — formale, nonformale, informale. Este receptiv față de modul în care, în diferite culturi, prin diferite arte, ideile și semnificațiile asociate umanității, simbolurile și metaforele sunt exprimate și comunicate inclusiv creativ. Aceste idei și semnificații, identificate în comunitatea de apartenență, sunt integrate armonios în contexte sociale mai largi. Se angajează în înțelegerea, dezvoltarea și exprimarea propriilor idei, în diverse moduri și contexte, care să îi favorizeze inserția socială și comunicarea interculturală. Demonstrează creativitate critică și participă voluntar la experiențe cultural-artistice.

VIII. Elemente definitorii ale atributelor prioritare asociate profilului de formare al absolventului

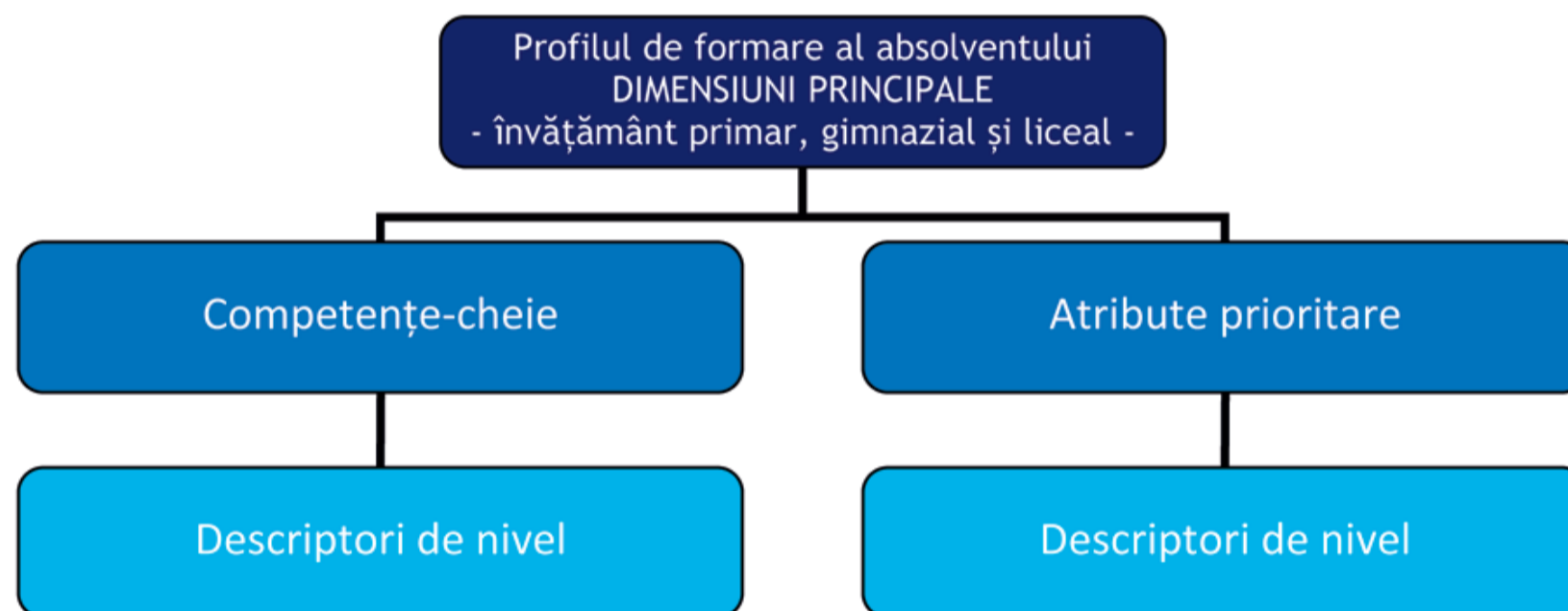
Atribute prioritare	Elemente definitorii
<i>Comunicativ</i>	Copilul/Elevul înțelege și exprimă idei, opinii, emoții în limba maternă și în alte limbi pe care le utilizează, în contexte și moduri variate de comunicare (verbal/nonverbal, oral/scris, digital etc.). Dispune de achiziții de alfabetizare funcțională și le utilizează efectiv în procesul comunicării. Utilizează adecvat în comunicare coduri, limbaje, convenții care aparțin diferitelor domenii ale cunoașterii. Folosește o varietate de instrumente, echipamente și tehnologii pentru a transmite idei, experiențe și emoții. Exprimă convingător puncte de vedere, idei, soluții la diverse situații-problemă. Conștientizează impactul limbajului asupra celorlalți și nevoia de a comunica într-o manieră pozitivă și responsabilă.
<i>Creativ</i>	Copilul/Elevul utilizează și ameliorează gradual strategii proprii pentru rezolvarea de probleme. Elaborează modele de acțiune și de luare a deciziilor în contexte dinamice. Utilizează abilități de judecată critică. Folosește tehnici de argumentare variate în contexte sociale diferite. Manifestă curiozitate, motivație pentru interesele sale și deschidere pentru a duce ideile creative în realitate.
<i>Reflexiv</i>	Copilul/Elevul reflectează asupra propriei dezvoltări fizice și emoționale, asupra propriei învățări, asupra calității informațiilor și a opiniilor exprimate de el și de cei din jur. Este capabil de autoevaluare. Își poate identifica propriile nevoi și interese, punctele forte și aspectele care necesită îmbunătățiri. Analizează, formulează întrebări, caută și organizează informații relevante în elaborarea unor răspunsuri. Își dezvoltă motivația pentru învățarea continuă, caută soluții și strategii potrivite pentru propria învățare și dezvoltare pe termen lung.
<i>Colaborativ</i>	Copilul/Elevul înțelege sensul apartenenței la diferite tipuri de comunități. Participă la viața socială a grupei/clasei, a școlii și a comunității locale din care face parte. Este capabil să lucreze în echipă, în contexte variate de învățare, pentru atingerea unor obiective comune. Se poate integra ușor în medii diferite. Își asumă responsabilități specifice și manifestă respect și comportament empatic față de opiniile și acțiunile celorlalți.
<i>Prospectiv</i>	Copilul/Elevul își dezvoltă abilitatea de investigare a realității înconjurătoare și își valorizează propriile experiențe și competențe în scopul optimizării viitorului său școlar, profesional. Folosește idei, modele și teorii diverse pentru a descrie, a investiga și a anticipa procese naturale și sociale. Înțelege modul în care mediul social și cultural influențează ideile și comportamentele proprii, precum și pe ale altora. Identifică oportunități, riscuri și formulează soluții/strategii proactive pentru a se adapta la contexte în continuă schimbare.
<i>Autonom</i>	Copilul/Elevul este capabil să își construiască un set de valori individuale și sociale și să își orienteze comportamentul, evoluția școlară și cariera în funcție de acestea. Identifică obiective personale de învățare și dezvoltare (în plan școlar, personal, profesional, social) și se implică activ pentru realizarea acestora. Își asumă responsabilitatea pentru acțiunile sale. Alege și aplică eficient strategii și instrumente de învățare și acțiune adecvate pentru îndeplinirea obiectivelor.
<i>Rezilient</i>	Copilul/Elevul identifică și gestionează emoțiile și sentimentele proprii, pentru asigurarea unui echilibru în propria dezvoltare, pentru o bună sănătate mintală și pentru o imagine de sine pozitivă. Își exprimă și manifestă voința de a urmări un scop cu perseverență, având grijă de bunăstarea personală și a celor din jur. Aplică metode de muncă intelectuală și de explorare consecventă și creativă a realității, valorizând propria experiență. Pentru a depăși dificultăți, situații de risc, greșeli, eșecuri, este capabil să solicite și să accepte ajutor la nevoie (inclusiv ajutor specializat), să se adapteze unor contexte variate. Înțelege diverse roluri sociale și profesionale, precum și implicațiile acestora asupra vieții cotidiene. Interiorizează o cultură a efortului fizic și intelectual, ca expresie a dorinței de realizare personală și socială.
<i>Responsabil</i>	Copilul/Elevul înțelege și își asumă responsabilitățile și sarcinile care îi revin, în mod individual sau colectiv. Își formează și exprimă opțiunea pentru o viață sănătoasă și echilibrată, inclusiv bazată pe prevenție. Acceptă și promovează un mediu natural propice vieții și dezvoltarea sustenabilă. Înțelege consecințele acțiunilor sale asupra propriei persoane, asupra celorlalți și asupra mediului în ansamblu. Înțelege și evaluează interdependențele dintre identitate și alteritate, dintre local și național, dintre național și global. Cunoaște și respectă drepturile fundamentale ale omului. Recunoaște drepturile și responsabilitățile care îi revin în calitate de cetățean al României și cetățean european. Este capabil să formuleze judecăți estetice privind diferite aspecte ale realității naturale și sociale.
<i>etic</i>	Copilul/Elevul demonstrează corectitudine și respect în comunicarea cu ceilalți și în acțiunile sale. Poate să distingă între ce este corect și ce este greșit, bazându-se pe un set de cunoștințe, principii și valori morale și sociale. Inițiază sau participă la acțiuni care contribuie la binele personal, al familiei și al comunității din care face parte. Înțelege consecințele etice ale dezvoltării științei și ale tehnologiei asupra omului și mediului, sesizează problemele de justiție socială și se străduiește să acționeze într-un mod care contribuie la un mediu bazat pe echitate, rigoare și pe respectarea adevărului. Manifestă deschidere spre valori estetice și artistice, spre o muncă făcută cu seriozitate, pentru construirea unei vieți de calitate.

IX. Dimensiunile principale ale profilului de formare al absolventului

Pentru învățământul preșcolar, dimensiunile principale*) ale profilului de formare al absolventului sunt reprezentate de domeniile de dezvoltare și de atributele prioritare. Domeniile de dezvoltare au asociați indicatori comportamentali, iar atributele prioritare au asociați descriptori declinați pentru acest nivel.

Pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, dimensiunile principale ale profilului de formare al absolventului sunt reprezentate de competențele-cheie și de atributele prioritare. Ambele dimensiuni au asociați descriptori declinați pentru acest nivel.

Ansamblul dimensiunilor principale și descriptorilor declinați pentru fiecare nivel de învățământ constituie profilul de formare al absolventului.

A. Profilul de formare al absolventului — învățământ preșcolar

Domenii de dezvoltare și indicatori comportamentali

Domenii de dezvoltare	Indicatori comportamentali
Dezvoltare socioemoțională	— Urmează indicațiile adulților în ceea ce privește comportamentul adecvat în anumite situații.
	— Interacționează, din proprie inițiativă, cu copiii apropiați ca vârstă, în diferite contexte.
	— Își adaptează comportamentul în funcție de regulile diferitelor situații (de exemplu, vorbește în șoaptă când intră la bibliotecă, când merge la muzeu etc.).
	— Își spune corect numele, prenumele, vârsta, luna, ziua, orașul și țara în care s-a născut.
	— Împărtășește celorlalți (copii, adulți din anturajul propriu) trăirile/emoțiile sale și reacționează adaptativ la contexte sociale variate.
Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii	— Povestește un eveniment sau o poveste cunoscută, respectând succesiunea evenimentelor.
	— Utilizează în vorbire acordul de gen, număr, persoană și timp.
	— Utilizează în vorbire propoziții dezvoltate și fraze.
	— Stă și ascultă, în momente de lectură, fără să deranjeze, rămâne până la finalul ei.
	— Recunoaște litere mari/mici de tipar și le pune în corespondență cu sunetul asociat.
	— Înțelege conceptul de scriere pentru comunicarea unei informații, a unui mesaj (etichetează lucrările, scrie scurte mesaje de felicitare etc.).
	— Experimentează scrisul cu o varietate de instrumente de scris (creion, pensulă, computer etc.).

*) Diagramele sunt reproduse în facsimil.

Domenii de dezvoltare	Indicatori comportamentali
Dezvoltare fizică, a sănătății și igienei personale	— Poziționează corpul și membrele în mod corespunzător pentru a imita ceva sau pe cineva sau pentru a executa o mișcare (a prinde o minge, a arunca ceva etc.).
	— Își pune singur pantofii și își leagă șireturile, se îmbracă și se dezbracă singur.
	— Demonstrează conștientizarea simțurilor în acțiuni (recunoaște obiecte ascunse prin pipăit, fără să le vadă, execută mișcări la auzirea unor comenzi, recunoaște mirosuri etc.).
	— Demonstrează independență în igiena personală (se spală și se șterge singur pe mâini, își acoperă gura când strănută, când tușește, folosește independent toaleta, folosește batista etc.).
	— Demonstrează cunoașterea regulilor de siguranță în jocul simbolic.
Dezvoltare cognitivă și cunoașterea lumii	— Grupează obiecte care întrunesc două criterii concomitent.
	— Lucrează în grup pentru soluționarea unei probleme, utilizând strategiile dezvoltate de grup.
	— Numără cu ușurință până la 10/20.
	— Creează, copiază și construiește forme (cerc, pătrat, triunghi etc.).
	— Descrie și compară nevoile de bază ale ființelor vii.
	— Descrie timpul probabil și ilustrează o anumită stare a vremii (utilizează semne convenționale pentru ape, ploaie, munți, ninsoare, anotimpuri, zile ale săptămânii etc.).
Capacități și atitudini în învățare	— Formulează întrebări referitoare la schimbările din jur.
	— Exprimă dorința de a învăța să realizeze anumite acțiuni de autoservire, să confecționeze obiecte, jucării sau să găsească informații despre subiecte de care este interesat.
	— Face planul unei activități (din 3—4 pași) și îl pune în practică.
	— Se concentrează la o activitate 20 de minute, fără supervizare.
	— Găsește forme și mijloace noi de exprimare a gândurilor și emoțiilor (prin muzică, desen, dans, joc simbolic etc.).
	— Utilizează sau combină materiale și strategii în modalități noi pentru a explora sau rezolva probleme.
	— Își extinde informațiile despre mediul înconjurător și crește respectul față de ființe și mediu.

B. Profilul de formare al absolventului — învățământ primar, gimnazial și liceal

B.1. Competențe-cheie și descriptori de nivel

Competențe-cheie	Descriptori de nivel		
	Învățământ primar	Învățământ gimnazial	Învățământ liceal
Competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului	Identifică fapte, opinii, emoții în mesaje orale sau scrise, inclusiv pe suport audio-video sau digital, în contexte familiare de comunicare în limba maternă și/sau oficială.	Procesează informații diverse provenite dintr-o varietate de mesaje receptate prin intermediul diverselor media.	Analizează critic și interpretează o varietate de mesaje receptate în diverse situații de comunicare, inclusiv cele specifice diverselor domenii de cunoaștere, prin diverse media, în contexte formale și nonformale. Apreciază calitatea estetică a textelor receptate.
	Exprimă gânduri, păreri, emoții în cadrul unor mesaje simple, în contexte familiare de comunicare în limba maternă și/sau oficială, inclusiv prin diferite media.	Exprimă, cu încredere, informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare, inclusiv prin utilizarea diverselor media.	Formulează o varietate de mesaje pentru a exprima opinii, idei, sentimente, argumente, contraargumente în contexte formale și nonformale, inclusiv prin intermediul diverselor media, în forme adaptate contextului în care comunică.
	Inițiază și participă la interacțiuni verbale în contexte familiare, pentru rezolvarea unor probleme din mediul școlar sau din viața de zi cu zi.	Participă direct sau prin media la o serie de interacțiuni în diverse contexte școlare și extrașcolare, în cadrul unui dialog proactiv.	Participă responsabil și creativ la o diversitate de interacțiuni în contexte variate, inclusiv pe diferite suporturi media, respectând convențiile de comunicare, principiile etice și apreciind diversitatea culturală.
Competența în multilingvism	Identifică informații în mesaje orale sau scrise simple, în mai multe limbi, în contexte familiare de comunicare.	Identifică informații, opinii, sentimente în mesaje orale sau scrise în mai multe limbi, pe teme cunoscute.	Procesează concepte, idei, opinii, sentimente exprimate oral sau în scris, în funcție de nevoi și de interese, în diverse contexte, inclusiv de multilingvism și de comunicare interculturală.
	Exprimă păreri și emoții în cadrul unor mesaje elementare orale și scrise, în mai multe limbi, inclusiv în interacțiuni simple din contexte familiare.	Exprimă idei, opinii, sentimente, în cadrul unor mesaje orale și scrise, pe teme cunoscute, în mai multe limbi, cu niveluri de performanță variate, în funcție de oportunități și experiențe de învățare.	Exprimă oral și scris idei, concepte, opinii, sentimente în diverse contexte lingvistice, sociale și culturale, inclusiv de mediere și transfer, la niveluri de performanță variate, în funcție de oportunități și experiențe de învățare.

Competențe-cheie	Descriptori de nivel		
	Învățământ primar	Învățământ gimnazial	Învățământ liceal
	Manifestă curiozitate pentru comunicarea în diferite limbi.	Manifestă respect pentru limba oficială a țării, cadru-comun de comunicare, și pentru diversitatea lingvistică și culturală, inclusiv pentru limbile materne ale minorităților.	Manifestă apreciere și respect pentru profilul lingvistic al fiecărui individ, ca bază pentru dezvoltarea competenței interculturale.
Competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie	Utilizează limbajul matematic și un aparat matematic de bază (numere, operații, reguli elementare) pentru rezolvarea de probleme.	Utilizează corect limbajul matematic și un aparat matematic diversificat (inclusiv demonstrații și raționamente matematice) pentru a identifica probleme, a stabili demersuri de rezolvare și a prezenta rezultatele.	Utilizează și se raportează critic la moduri de gândire și forme de prezentare specifice matematicii (de exemplu, formule, modele, constructe, grafice), inclusiv în relație cu întrebări relevante pentru viața reală și pentru diferite contexte profesionale.
	Utilizează noțiuni, operații și raționamente matematice elementare pentru rezolvarea unor probleme simple, raportate la universul familiar, independent sau în colaborare.	Rezolvă probleme raportate la contexte școlare și din viața cotidiană, valorificând concepte, cunoștințe procedurale și raționamente matematice.	Construiește demersul de rezolvare a problemelor pe care le identifică într-o varietate de contexte, inclusiv profesionale (corelate cu mediul economic), prin aplicarea principiilor și proceselor matematice, precum și prin utilizarea noilor tehnologii.
	Manifestă curiozitate pentru aflarea adevărului, realizând distincția corect/incorrect pe baza unui set de criterii simple.	Manifestă interes pentru identificarea soluțiilor unor probleme, argumentând demersul matematic utilizat, fiind receptiv la contribuțiile fiecăruia în contexte colaborative.	Evaluează constant validitatea unor raționamente matematice aplicate în contexte diverse, inclusiv profesionale.
	Observă aspecte din mediul apropiat în scopul rezolvării intuitive a unor probleme și al formulării unor predicții în situații simple de viață.	Formulează întrebări și ipoteze pentru efectuarea unor investigații științifice simple. Realizează, cu sprijin, experimente controlate în scopul explicării unor fenomene, aplicând metode specifice diferitelor științe. Analizează și evaluează date și informații, selectează dovezi, elaborează și justifică concluzii pe bază de dovezi.	Aplică gândirea științifică prin cercetarea unor situații/probleme specifice științelor naturii și prin raportarea propriilor ipoteze la rezultatele experimentale validate. Utilizează în mod independent diferite metode de investigație și tehnologii moderne din domeniul științific și profesional, inclusiv în contexte practice și pentru realizarea de produse și servicii. Evaluează adecvat explicațiile alternative pe baza datelor și explică diferite surse de incertitudine.
	Manifestă curiozitate pentru aflarea modurilor de funcționare a unor produse și procese tehnologice simple din mediul apropiat.	Aplică cunoașterea științifică pentru rezolvarea unor probleme din cotidian și pentru explicarea funcționării produselor și proceselor tehnologice. Analizează modul în care modelele și teoriile pe care le folosesc s-au dezvoltat de-a lungul timpului și discută factorii care au determinat revizuirea lor.	Fundamentează concluzii sau decizii, utilizând date științifice și instrumente tehnologice. Evaluează validitatea și coerența diferitelor afirmații provenite din diverse surse, care se referă la opinii științifice, la calitatea metodologiei și la rezultate citate. Se raportează critic la tehnologiile digitale pentru a obține date de calitate.
	Manifestă deprinderi de comportament adecvat și participă la acțiuni comune privind sănătatea personală și a mediului înconjurător, influențată de activitatea umană.	Analizează probleme legate de siguranță și dezvoltare durabilă, în condițiile progresului științific și tehnologic, în relație cu propria persoană, cu familia și cu comunitatea. Manifestă interes pentru descoperiri științifice și inovare tehnologică.	Evaluează avantajele, limitările și riscurile teoriilor științifice și aplicațiilor tehnologice ale acestora, pentru luarea deciziilor informate și pentru rezolvarea unor probleme de natură etică și profesională. Evaluează dovezile teoriilor științifice studiate și modul în care au fost luate în considerare fiabilitatea, siguranța, corectitudinea și acțiunile etice în investigațiile științifice efectuate.
		Manifestă curiozitate pentru accesarea și crearea de conținuturi digitale simple, care răspund unor nevoi de învățare specifice. Rezolvă sarcini simple de învățare prin utilizarea unor dispozitive și aplicații digitale familiare, care presupun funcții și reguli elementare de folosire.	Manifestă interes pentru accesarea, crearea și împărtășirea de conținuturi digitale variate, care răspund unor nevoi de învățare specifice. Rezolvă sarcini variate de învățare prin utilizarea cu încredere a unor dispozitive și aplicații digitale, potrivit regulilor de funcționare a acestora.
Competența digitală, inclusiv de siguranță pe internet și securitate cibernetică			

Competențe-cheie	Descriptori de nivel		
	Învățământ primar	Învățământ gimnazial	Învățământ liceal
	Respectă reguli simple care vizează siguranța fizică și socioemoțională în utilizarea diferitelor dispozitive digitale.	Respectă reguli referitoare la construirea și protejarea identității în mediul digital, prin raportarea critică la avantajele și riscurile mediului online și prin utilizarea responsabilă, echilibrată și în siguranță a tehnologiilor digitale.	Utilizează critic tehnologiile digitale, prin analizarea oportunităților, limitărilor și riscurilor pe care le implică și prin respectarea unor principii — de etică și juridice, inclusiv din perspectivă profesională — care vizează datele personale și proprietatea intelectuală.
	Aplică reguli simple de colaborare, interacțiune și siguranță în comunități online.	Interacționează și colaborează în mediile digitale, folosind principiile cetățeniei democratice.	Participă activ la societatea cunoașterii prin utilizarea critică a noilor tehnologii ca mediu de susținere a cetățeniei digitale.
Competența personală, socială și de a învăța să înveți	Caută surse de informare, îndrumare și sprijin pentru învățare și pentru dezvoltare personală, din partea adulților/covârșnicilor.	Manifestă autonomie și perseverență în învățare, prin stabilirea de obiective de învățare și dezvoltare personală, gestionarea timpului alocat sarcinilor de lucru și autoevaluarea progresului.	Reflectează asupra propriei persoane și asupra etapelor de dezvoltare personală. Își asumă și aplică un set de valori personale, inclusiv spirituale. Își evaluează rezultatele învățării, prin raportare la obiectivele și exigențele personale și la așteptările celorlalți.
	Utilizează tehnici simple de învățare care vizează clarificarea instrucțiunilor, organizarea informațiilor, verificarea rezultatelor.	Aplică strategii preferate de învățare care valorifică potențialul propriu și pot susține progresul personal.	Identifică oportunități și ia decizii avizate privind educația și cariera, pe baza cunoașterii nevoilor proprii de dezvoltare, inclusiv de dezvoltare profesională.
	Identifică situații sau probleme din universul apropiat, formulând întrebări și răspunsuri simple.	Describe situații sau probleme din mediul școlar și extrașcolar, formulând întrebări și construind argumente.	Analizează situații sau probleme complexe, formulând și evaluând judecăți de valoare bazate pe puncte de vedere argumentate.
	Respectă, în contexte cotidiene, norme elementare de conduită și reguli de comunicare.	Relaționează proactiv cu ceilalți, prin comunicare constructivă, cooperare și negociere în grup.	Interacționează pozitiv cu alții într-o diversitate de contexte, inclusiv profesionale, manifestând respect față de reguli și față de puncte de vedere diferite, încredere, empatie, deschidere pentru rezolvarea de conflicte, conștientizând efectele mesajelor exprimate public.
	Apreciază calitățile personale și ale celor din jur, în vederea autocunoașterii și a colaborării constructive cu ceilalți. Reflectează asupra modului în care acțiunile și mesajele sale pot avea un impact asupra celorlalți.	Manifestă atitudini pozitive față de starea de bine personală, exprimă comportamente care susțin sănătatea fizică și mintală, precum și un stil de viață sănătos. Arată empatie și înțelege cum acțiunile și mesajele sale pot influența starea emoțională și relațiile cu cei din jur.	Manifestă reziliență în gestionarea parcursului personal, social și de carieră, prin modul de abordare a obstacolelor și a schimbării, în diferite contexte de viață, inclusiv în mediile de învățare.
	Identifică elemente relevante pentru apartenența la diferite comunități (locală, națională, europeană) și înțelege valori de bază ale traiului în comunitate (demnitatea umană, respectul, echitatea).	Manifestă o atitudine pozitivă față de sine și față de ceilalți, față de identitatea culturală proprie și a celor care aparțin unor culturi diferite, față de drepturile copilului, ale omului și ale naturii.	Argumentează modul în care identitatea culturală națională contribuie la identitatea europeană. Este preocupat de respectarea drepturilor copilului și ale omului, a principiilor interculturalității, implicării civice și dezvoltării durabile la nivel comunitar și global.
Competența civică, juridică și de protejare a mediului	Rezolvă sarcini simple de lucru și conflicte din mediul școlar într-un mod nonviolent, prin utilizarea intuitivă a aspectelor de justiție și a celor care definesc identitatea personală și a grupurilor de apartenență.	Manifestă inițiativă în rezolvarea unor probleme ale grupurilor din care face parte și ale comunității locale, inclusiv în sfera juridică și a ecologiei/protecției mediului.	Relaționează pozitiv cu ceilalți, în diferite contexte de viață, prin recunoașterea valorii și a demnității propriei persoane și a celorlalți, prin promovarea drepturilor omului, a coeziunii sociale și a nonviolentei, precum și prin cunoașterea elementelor juridice de bază.
	Participă la acțiuni în contexte de viață din mediul familiar, prin îndeplinirea unor roluri și responsabilități, inclusiv în sfera ecologiei și dezvoltării comunitare.	Participă responsabil la activități civice care se raportează la valori general-umane, la dimensiunile multiculturale și socioeconomice ale școlii, comunității și la dezvoltarea durabilă a acesteia.	Participă activ, în calitate de cetățean responsabil, la luarea deciziilor care îl privesc, la activități și proiecte care promovează valorile general-umane și dezvoltarea democratică a societății, echitatea, protecția naturii și lupta împotriva schimbărilor climatice.
	Formulează întrebări și posibile răspunsuri bazate pe argumente simple, cu privire la probleme personale, de grup sau ale comunității școlare.	Analizează fenomene și procese sociale, juridice, economice, ecologice, inclusiv rolul îndeplinit de mass-media și realizează proiecții simple privind evoluțiile viitoare ale acestora.	Se raportează critic la fenomene și procese economice și sociale, inclusiv la rolul și funcțiile mass-media într-o societate democratică, pentru a putea lua decizii pe bază de argumente, pentru a înțelege complexitatea și interacțiunea dintre fenomene și procese, pentru a proiecta soluții durabile.

Competențe-cheie	Descriptori de nivel		
	Învățământ primar	Învățământ gimnazial	Învățământ liceal
Competența antreprenorială	Contribuie cu idei noi și identifică posibile riscuri în desfășurarea activităților la care participă.	Pune în practică idei inovative în derularea unor proiecte, activități, pe baza evaluării și minimizării riscurilor.	Manifestă inițiativă și creativitate în realizarea de proiecte, activități, pe baza evaluării, minimizării și asumării riscurilor, inclusiv în domenii privind pregătirea profesională.
	la decizii privind rezolvarea unei situații simple, cooperând cu ceilalți, pe baza identificării și comparării alternativelor posibile de soluționare.	la decizii informate în contexte care privesc viața personală, școlară și profesională, pe baza comparării informațiilor necesare.	la decizii informate în situații de incertitudine și risc, prin comunicare și negociere cu ceilalți, inclusiv în situații legate de planul profesional.
	Se implică în proiecte simple care valorizează inițiativa și creativitatea, prin îndeplinirea unor roluri la nivelul clasei, al școlii sau al comunității locale.	Se implică în pregătirea și în derularea unor proiecte/activități utile pentru sine și pentru societate, prin transformarea unei idei în acțiune cu valoare pentru ceilalți.	Participă la activități de management de proiect, care presupun lucru individual și în echipă, inițiativă și reflecție critică, conducere și delegare de atribuții, mobilizare de resurse, valorizarea și motivarea celorlalți.
	Explorează proiecții de viitor, școlare și profesionale, pornind de la nevoi și interese personale de învățare.	Alege traseul educațional/profesional potrivit posibilităților și intereselor personale, oportunităților și provocărilor specifice diferitelor alternative.	Evaluează propriile puncte tari și puncte slabe, oportunitățile pentru viața personală, socială și profesională, în vederea stabilirii unor roluri actuale și de perspectivă.
Competența de sensibilizare și exprimare culturală	Receptează cu sensibilitate mesaje artistice, în scopul formării culturii artistice de bază. Describe caracteristici estetice simple ale produselor și activităților artistice receptate, folosind intuitiv elemente specifice de limbaj (plastic, muzical, coregrafic, dramaturgic, arhitectural, de design etc.).	Utilizează elemente specifice domeniului artistic (operarea cu elemente de scris-citit muzical și limbaj muzical, instrumente și tehnici specifice artelor vizuale și artelor spectacolului). Compară reacțiile față de opere de artă/activități artistice, folosind ca repere (criterii) elemente specifice de limbaj (plastic, muzical, coregrafic, dramaturgic, arhitectural, de design etc.) aparținând culturii artistice de bază.	Utilizează creativ elementele componente ale limbajului cultural-artistice. Argumentează și (auto)evaluează reacțiile față de opere de artă/activități/manifestări culturale-artistice, într-un limbaj specific, pe baza unor criterii negociate/convenite în grup/în comunitatea de apartenență.
	Identifică tradiții, obiceiuri și alte forme de exprimare culturală, la nivel local, național și universal, în contexte cunoscute, orientându-se după repere date — istorice, geografice, biografice etc.	Explorează, pentru o diversitate de contexte, modalități de comunicare între creator și public, precum: text, teatru, film, dans, arte vizuale, muzică, arhitectură, design, forme hibride.	Explică semnificații și analizează diverse forme culturale-artistice cunoscute (ca „mărci” culturale pe harta lumii) prin care lumea este reprezentată și transformată, din perspectiva diversității culturale (elemente de istorie a artei/culturii).
	Realizează produse creative simple, semnificative din punct de vedere personal sau al comunității de apartenență (clasă, familie, comunitate locală etc.), prin modalități diverse de exprimare artistică sau culturală.	Ilustrează cu mijloace specifice artei și/sau culturii idei, experiențe, evenimente și emoții semnificative în plan personal și/sau pentru comunitate, inclusiv pentru valorizarea tradițiilor și meșteșugurilor locale.	Identifică posibilități concrete de exprimare artistică și culturală relevante pentru structurarea identității personale și de grup. Formulează judecăți evaluative despre relevanța produselor și/sau a manifestărilor culturale-artistice la a căror realizare participă sau contribuie, în raport cu propria persoană, dar și cu specificul contextelor sociale, economice, politice etc.
	Manifestă curiozitate și investighează, într-o diversitate de contexte familiare (cu membrii comunității de apartenență, prieteni etc.), elemente de patrimoniu (recunoscute și selectate cu ajutorul criteriilor specifice), produse și manifestări artistice, aspecte ale mediului construit care dau calitate vieții, cunoscute/mediatizate.	Manifestă apreciere față de patrimoniul local, național și universal. Produce mesaje cu rol informativ despre elementele de patrimoniu (recunoscute și selectate cu ajutorul criteriilor specifice), produsele și manifestările artistice, aspectele mediului construit care dau calitate vieții, semnificative în plan personal, local și universal.	Analizează criterii de natură etică (adevăr, respect, echitate etc.) privind proprietatea intelectuală (de exemplu, aspecte juridice referitoare la drepturile de autor, brevetarea unor produse etc.), culturală, mediul construit, precum și modul în care sunt folosite acestea de către cetățeni, în contexte sociale și istorice diverse. Proiectează metode și procese adecvate promovării unui comportament etic și responsabil față de cultură, artă, spiritualitate și față de valorile mediului construit care dau calitate vieții.

B.2. Atribute prioritare și descriptori de nivel

Atribute	Descriptor preșcolar	Descriptor primar	Descriptor gimnazial	Descriptor liceal
Comunicativ	<ul style="list-style-type: none"> — Participă la discuții în contexte variate, cu colegii și cu adulții din jur. — Formulează păreri sau opinii personale în interacțiunea cu ceilalți. — Redă idei, păreri, gânduri, folosind instrumente de scris, de desenat, inclusiv utilizând noile tehnologii. — Spune povești păpușilor/jucăriilor, altor copii sau adulților, folosind cartea ca suport. — Poate comunica minimal într-o limbă străină (cuvinte și expresii uzuale, adecvate activităților specifice vârstei). 	<ul style="list-style-type: none"> — Comunică adecvat cu cei din jur (verbal, în scris, prin canale și instrumente digitale), în formă potrivită contextului în care se află. — Este preocupat să se exprime corect în scris sau verbal, inclusiv prin texte digitale, fiind atent la respectarea regulilor de comunicare. — Ascultă cu atenție ceea ce comunică cei din jur, formulează întrebări pentru a înțelege mai bine o informație. — Citește informații pe teme de interes, în limba maternă și în alte limbi străine, în format print sau digital, la școală și în timpul liber. 	<ul style="list-style-type: none"> — Comunică eficient cu cei apropiați, dar și cu alte persoane cu care interacționează (verbal, în scris, prin canale și instrumente digitale), adaptând limbajul la contextul în care se află. — Respectă regulile și convențiile de comunicare în exprimarea de idei, opinii, emoții, în contexte școlare și extrașcolare. — Ascultă cu atenție părerile celor cu care comunică, respectă părerile diferite de ale sale, împărtășește informații. — Caută și citește diferite surse de informare, în limba maternă și în alte limbi străine, în format print sau digital, la școală și în timpul liber. 	<ul style="list-style-type: none"> — Comunică constructiv și asertiv în forme variate (verbal, în scris, prin canale și instrumente digitale), în diferite contexte școlare, extrașcolare și profesionale, cu respectarea regulilor și convențiilor de comunicare. — Urmărește să își îmbogățească limbajul. Utilizează adecvat termenii de specialitate din diferite domenii, inclusiv limbajul profesional. — Își asumă responsabilitatea pentru ceea ce comunică, este receptiv la feedbackul celorlalți și își adaptează modul de comunicare la interlocutor și la situație. — Acordă atenție aspectelor de comunicare nonverbală (gesturi, mimică, privire, poziție a corpului) și paraverbale (accent, debit, intonație etc.) în comunicarea proprie și a celorlalți. — Este preocupat de lectura constantă pe diverse teme de interes școlar, profesional, personal.
Creativ	<ul style="list-style-type: none"> — Poate realiza materiale, desene, povești sau jocuri în manieră proprie, cu elemente diferite față de cele ale altor copii. — Inventează cântece, povești sau cuvinte noi. — Propune soluții noi într-un joc sau într-o activitate și este interesat de soluțiile găsite de colegi. 	<ul style="list-style-type: none"> — Este curios să afle mai multe despre un subiect care îl pasionează. — Realizează produse creative simple și prezintă rezultatele muncii sale în forme variate (scris, desen, format digital etc.). — Explorează moduri de a utiliza ceea ce a învățat la școală pentru rezolvarea unor probleme noi. — Propune soluții noi în jocuri și în activitățile din clasă, apreciază soluțiile noi/diferite propuse de colegi. 	<ul style="list-style-type: none"> — Caută să afle lucruri noi despre subiectele care îl interesează și identifică informații în surse variate, inclusiv în mediul digital. — Realizează prezentări, proiecte, utilizând modalități diverse și noi de exprimare și de prezentare. — Caută modalități de a utiliza ceea ce a învățat la școală pentru rezolvarea unor probleme noi din viața curentă. — Formulează soluții sau rezolvări noi la probleme, în clasă sau în afara ei. — Își exprimă opiniile într-un limbaj adecvat și cât mai original. 	<ul style="list-style-type: none"> — Pentru a învăța, explorează diferite surse de informare și utilizează diferite medii, inclusiv cele bazate pe tehnologia digitală. — Dezvoltă produse, proiecte în forme variate și originale, inclusiv conținut digital complex. — Adaptează achiziții din contexte precedente pentru analiza unor situații noi, pentru rezolvarea de probleme în moduri inovative. — Poate să abordeze original și neconvențional rezolvarea unei situații din domeniul profesional, cu caracter practic, aplicativ. Contribuie creativ la proiecte în care sunt integrate elemente de tehnologie. — În lucrul în echipă contribuie cu idei noi, originale, ca produs al propriilor experiențe de învățare și de viață.
Reflexiv	<ul style="list-style-type: none"> — Își exprimă preferințele pentru anumite activități, jocuri sau aplicații. Îi place să învețe/descopere informații noi despre un subiect care îl pasionează. — Lucrează cu colegii pentru soluționarea unei probleme, discută când și de ce o situație este problematică, provocatoare. — Poate să descrie anumite schimbări, fenomene, evenimente simple din viața curentă. — Cere sprijinul adulților în învățare, atunci când are nevoie. 	<ul style="list-style-type: none"> — Manifestă interes pentru propria dezvoltare fizică și emoțională. — Înțelege că învățarea este importantă pentru propria dezvoltare. — Formulează întrebări relevante pe o temă dată. — Caută și selectează informații din diferite surse, pentru a se documenta pe o temă dată, pentru a construi un argument, pentru a verifica o ipoteză, opinie. — Identifică domenii și activități școlare pe care le realizează cu mai multă ușurință și succes/cu dificultate și cere sprijinul adulților. 	<ul style="list-style-type: none"> — Identifică valori, interese, emoții și sentimente personale care stau la baza dezvoltării unei imagini de sine pozitive. — Acordă importanță învățării ca activitate constantă în programul său școlar și extrașcolar. — Formulează întrebări cu privire la ceea ce învață, la scopul și modul în care folosește tehnologia. — Caută, selectează și organizează informații relevante din surse variate, pentru a formula un argument, pentru a explora o problemă și pentru a identifica soluții. — Identifică domeniile de activitate școlară care îl pasionează, la care obține rezultate bune/rezultate slabe și ține cont de feedbackul primit în scopul îmbunătățirii rezultatelor. 	<ul style="list-style-type: none"> — Este preocupat de propria dezvoltare fizică, cognitivă, emoțională, socială și spirituală, ca expresie a unei imagini de sine pozitive. — Conștientizează importanța învățării continue pentru dezvoltarea personală și pentru pregătirea sa profesională. — Își exprimă opiniile în contexte variate, argumentat. — Evaluează constant sursele de informație și validitatea lor în diferite contexte (inclusiv mediul digital), ia în considerare idei din mai multe perspective, își revizuieste înțelegerea pe bază de informații și dovezi. — Poate să își autoevalueze efortul personal și rezultatele învățării în contexte școlare și de pregătire profesională, își stabilește priorități și strategii de dezvoltare pentru viitor.
Colaborativ	<ul style="list-style-type: none"> — Participă și inițiază jocuri și activități împreună cu alți copii, împarte resurse și materiale de lucru. — Înțelege că oamenii sunt diferiți. Se joacă cu alți copii, indiferent de diferențele dintre 	<ul style="list-style-type: none"> — Se implică în realizarea unor sarcini de lucru de grup, participă la luarea de decizii comune privind organizarea activităților. — Realizează sarcinile ce îi revin în activitățile comune, pentru a obține rezultatul final. 	<ul style="list-style-type: none"> — Participă cu interes la proiecte de grup, organizate în medii școlare și extrașcolare și face propuneri pentru modul de organizare a lucrului în comun. — Își asumă rolurile ce îi revin în activitățile de grup și înțelege 	<ul style="list-style-type: none"> — Participă și inițiază activități și proiecte de grup, pe teme de interes școlar, profesional, personal. — Folosește modalități variate de colaborare, inclusiv în grupuri și comunități online. — Își asumă roluri și responsabilități diverse în activități comune cu alții, recunoaște punctele

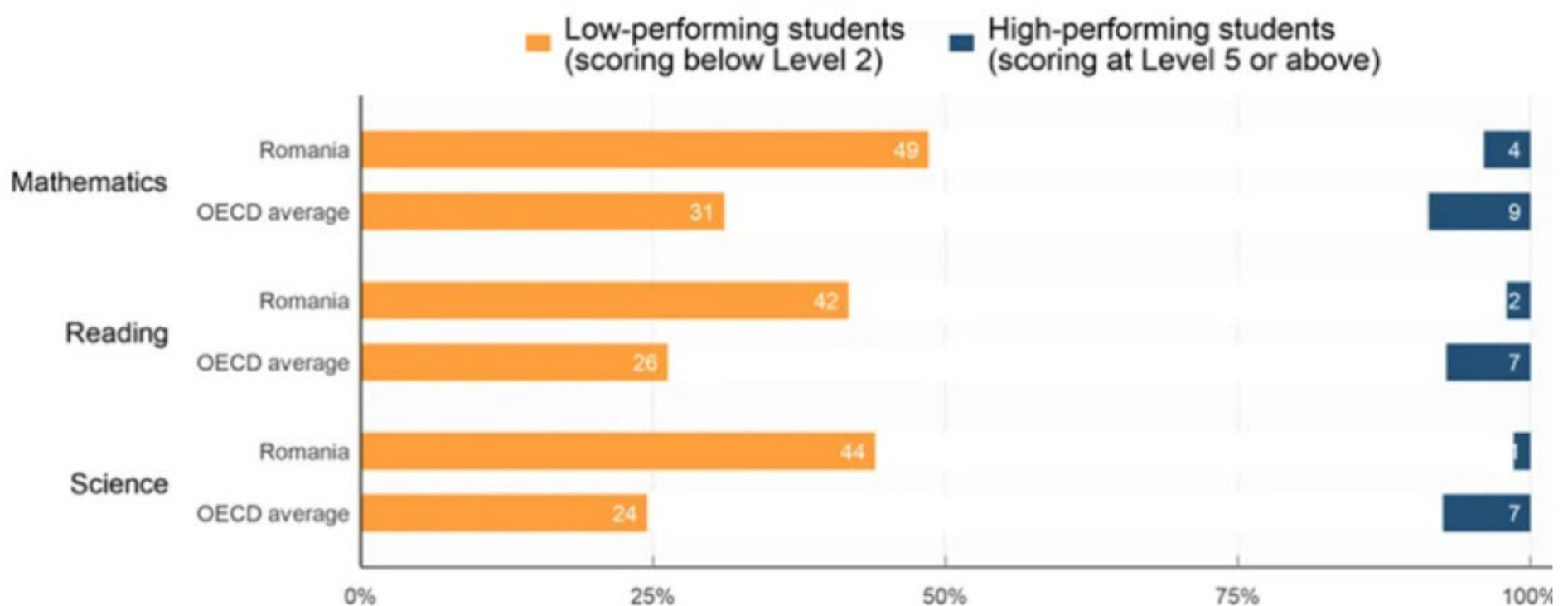
Atribute	Descriptor preșcolar	Descriptor primar	Descriptor gimnazial	Descriptor liceal
	<p>aceștia, cu sprijinul adulților, atunci când e cazul.</p> <p>— Are cel puțin un prieten în grupa/grupul de joacă cu care împarte lucruri sau cu care împărtășește ceea ce știe/simte.</p> <p>— Este preocupat să se împace cu colegii, în cazul unei neînțelegeri.</p>	<p>— Oferă și primește sprijin pentru realizarea unei sarcini de lucru.</p> <p>— Oferă și primește feedback de la colegi, ascultă și respectă ideile și propunerile diferite de ale sale.</p> <p>— Manifestă deschidere pentru rezolvarea conflictelor în grupurile de lucru/de apartenență și caută soluții în acest scop.</p>	<p>că succesul final depinde de contribuția fiecăruia.</p> <p>— În interacțiunea cu ceilalți manifestă respect față de opiniile diferite de ale sale, concomitent cu susținerea drepturilor și nevoilor personale.</p> <p>— Se implică în gestionarea și rezolvarea conflictelor care apar în grupul de lucru/de apartenență.</p>	<p>forte și valoarea membrilor grupului și a lucrului în comun.</p> <p>— Comunică eficient cu membrii grupului, manifestând deschidere pentru feedback și sugestii, pentru integrarea contribuțiilor tuturor membrilor.</p> <p>— Este preocupat să ia decizii corecte, echitabile și echilibrate pentru sine și pentru grup.</p>
Prospectiv	<p>— Află despre diferite profesii/meserii și poate spune ce ar dori să facă atunci când va fi adult.</p> <p>— Este curios să exploreze noi jocuri, activități, inclusiv aplicații digitale.</p>	<p>— Se gândește la viitorul său legat de școală, de prieteni, de profesia pe care ar dori să o urmeze. Înțelege că pot exista mai multe evoluții posibile cu privire la aceste aspecte.</p> <p>— Este capabil să facă unele legături între acțiuni, evenimente care se întâmplă în prezent și modul cum va arăta viitorul.</p> <p>— Caută constant noi modalități de a folosi tehnologia pentru a învăța și pentru a fi în siguranță pe internet.</p>	<p>— Este preocupat de viitorul său parcurs școlar și profesional, pornind de la nevoi și interese personale de învățare.</p> <p>— Înțelege ce înseamnă „comunitatea” din școală, din jurul școlii, din localitatea sa; se gândește la rolul său în aceste contexte.</p> <p>— Identifică diversele componente ale comunității (de exemplu, educația, sănătatea, transportul, clădirile și spațiile verzi etc.) și interacțiunea dintre acestea.</p> <p>— Folosește idei și teorii pentru a descrie și investiga procese naturale și sociale.</p> <p>— Se informează despre noutățile din tehnologie și cum acestea pot influența viitorul.</p>	<p>— Formulează opțiuni cu privire la viitorul său în plan personal, școlar, profesional; se consultă cu cei din jur cu privire la aceste opțiuni.</p> <p>— Identifică diverse aspecte (de mediu, sociale, economice, culturale) ce influențează modul în care poate arăta viitorul la nivel individual, comunitar și social în ansamblu; analizează relațiile dintre aceste aspecte. Își asumă un rol activ în a aduce o contribuție pozitivă la nivelul comunității în care trăiește și la nivelul societății în general.</p> <p>— Utilizează diverse idei, modele și teorii pentru a investiga fenomene, procese, pentru a construi diverse tipuri de scenarii de viitor (posibil, probabil, dezirabil, pozitiv sau negativ). Identifică posibile riscuri și incertitudini ce pot apărea, precum și nevoile de prevenție, corecție sau remediere a acestora.</p> <p>— Se poate adapta la schimbări, își poate redefini opțiunile pentru carieră. Identifică abilitățile personale care îi facilitează tranziția către diferite domenii tehnologice, pentru dezvoltarea propriilor proiecte și afaceri.</p> <p>— Se informează despre noutățile din tehnologie și impactul lor asupra viitorului personal, social, profesional. Anticipează potențialele amenințări și se preocupă de viitorul siguranței online.</p>
Autonom	<p>— Poate realiza sarcini simple în clasă, acasă sau în diferite locuri unde este alături de copii și/sau adulți (de exemplu, așezatul mesei, spălatul veselei, ordonarea lucrurilor/jucăriilor, îmbrăcat/dezbrăcat fără ajutor etc.)</p> <p>— Își alege modul de lucru/de activitate preferat, ținând cont de recomandările adulților din jur și solicitând sprijin la nevoie.</p> <p>— Poate folosi unele aplicații digitale sau jocuri fără ajutor, știe că trebuie să ceară permisiune înainte de a folosi internetul.</p>	<p>— Este interesat să își gestioneze autonom nevoile de bază (de exemplu, igiena, rutinele, hrana, spațiul personal).</p> <p>— Respectă un program de învățare zilnic. Cere sprijinul adulților pentru învățare, atunci când are nevoie.</p> <p>— Navighează pe internet cu o anumită independență și explorează conținut digital fără supraveghere constantă, respectând regulile stabilite.</p>	<p>— Își poate gestiona singur nevoile de bază, este preocupat să învețe mai mult pentru interesele și pasiunile personale.</p> <p>— Își organizează și respectă un program de învățare zilnic. Își stabilește obiective măsurabile pentru sarcini sau activități școlare punctuale; gestionează timpul pentru a finaliza o sarcină în termenele stabilite.</p> <p>— Apelează la sprijinul adulților și/sau al colegilor pentru învățare, atunci când are nevoie.</p> <p>— Are modalități preferate de a învăța, utilizează diferite tehnici și instrumente pentru învățare.</p> <p>— Își organizează și gestionează activitățile digitale fără a fi ghidat în fiecare pas, își asumă responsabilitatea pentru comportamentul online.</p>	<p>— Își asumă independent diferite sarcini și activități, acasă și la școală. Investește timp și efort pentru interesele și pasiunile sale.</p> <p>— Este autonom și organizat în programul zilnic de învățare, își stabilește obiective la nivel personal, școlar/academic, profesional. Este capabil să ia decizii fundamentate în contexte profesionale.</p> <p>— Aplică rutine și strategii care îl ajută să își organizeze și eficientizeze învățarea.</p> <p>— Apelează și valorifică sprijinul altor persoane și își planifică resurse de timp și efort pentru atingerea obiectivelor personale de învățare și dezvoltare.</p> <p>— Este conștient de realizările personale și este capabil de autoevaluare și autoapreciere obiective.</p> <p>— Își asumă responsabilitatea pentru învățarea și dezvoltarea sa digitală. Navighează pe internet în mod autonom, fiind conștient de responsabilități și riscuri specifice.</p>
Rezilient	<p>— Se joacă alături de copii și rămâne angajat în activitate până la finalizarea acesteia, cu sprijin de la adulți și colegi, după caz.</p> <p>— Încearcă din nou să realizeze o activitate, chiar dacă</p>	<p>— Înțelege că oricine poate avea dificultăți atunci când învață sau în viața personală.</p> <p>— Menține o atitudine pozitivă și continuă activitatea, nu renunță atunci când greșește sau are dificultăți în rezolvarea</p>	<p>— Înțelege faptul că lumea în care trăiește este complexă, diversă și că în viața multor copii există probleme.</p> <p>— Dezvoltă și menține un plan pentru atingerea obiectivelor pe termen scurt, mediu și lung, în plan personal și școlar.</p>	<p>— Are încredere în capacitatea sa de a gestiona situații diverse și de a lua decizii și solicită sprijinul adulților și al colegilor, la nevoie.</p> <p>— Se concentrează asupra obiectivelor pe care și le-a propus în plan personal, școlar, profesional și nu abandonează demersul atunci</p>

Atribute	Descriptor preșcolar	Descriptor primar	Descriptor gimnazial	Descriptor liceal
	<p>nu a reușit de prima dată. Continuă sau revine asupra sarcinilor dificile, fără să fie deturnat de frustrare. Se calmează cu ajutorul adultului. Cere ajutor atunci când are nevoie.</p> <p>— Își așteaptă rândul în jocurile, discuțiile sau activitățile din clasă.</p> <p>— Acceptă roluri/responsabilități și le îndeplinește.</p>	<p>unei sarcini de lucru, în utilizarea unor materiale, a dispozitivelor și instrumentelor digitale. Continuă să încerce, să caute alte soluții.</p> <p>— Utilizează unele tehnici pentru gestionarea emoțiilor puternice într-un mod constructiv. Demonstrează abilitatea de a se calma independent, într-o situație dificilă. Solicită sprijin de la adulți și/sau colegi, atunci când are nevoie.</p> <p>— Respectă reguli, rutine și proceduri ale clasei, în diferite contexte de comunicare și colaborare, chiar și fără supraveghere.</p>	<p>— Știe că în învățare sau în realizarea altor activități poate să greșească, poate întâmpina provocări, dificultăți. Încearcă să le depășească cu răbdare, fără să renunțe și are încredere că va reuși. Reflectează asupra propriilor greșeli (în învățare, în diverse activități și contexte) și încearcă să găsească moduri de prevenire, de ameliorare.</p> <p>— Gestionează eficient emoțiile puternice pentru asigurarea unui echilibru prin utilizarea unor strategii constructive. Caută activ soluții la provocări personale, interpersonale și academice.</p> <p>— Discută cu cei din jur despre problemele și dificultățile cu care se confruntă și caută să identifice împreună posibile rezolvări.</p> <p>— Solicită ajutor atunci când are nevoie și este recunoscător pentru ajutorul primit.</p>	<p>când întâmpină dificultăți. Caută modalități constructive de rezolvare a problemelor, tratează sarcinile asumate ca pe niște provocări ce îl ajută să își descopere potențialul și să își dezvolte abilitățile de viață și profesionale.</p> <p>— Își asumă atât experiențele pozitive, cât și pe cele negative și caută să le valorifice constructiv și echilibrat. Folosește tehnici de autoreglare și autocontrol în situații dificile/stresante, pentru protejarea și îngrijirea sănătății sale mintale.</p> <p>— Are capacitatea de a se adapta unui mediu profesional, înțelegând necesitatea schimbărilor în carieră și/sau a evoluției profesionale.</p> <p>— Înfruntă provocările digitale cu determinare, căutând constant să învețe și să se adapteze la schimbările rapide ale tehnologiei.</p>
Responsabil	<p>— Are responsabilități punctuale în familie sau în cadrul grupei.</p> <p>— Aplică rutine de igienă și îngrijire personală, inclusiv în ceea ce privește o alimentație sănătoasă și efectuarea de activități fizice de întreținere a stării de sănătate.</p> <p>— Tratează cu grijă și blândețe animale, plante. Participă la activități de îngrijire și protecție a mediului înconjurător, la reciclarea materialelor.</p> <p>— Este interesat de fenomene naturale excepționale/calamități naturale și înțelege pagubele ce pot fi provocate de acestea sau de unele acțiuni ale omului.</p> <p>— Este conștient de existența tehnologiei și a modului în care aceasta îmbunătățește și afectează viața. Aplică reguli de bază pentru siguranța în mediul online, stabilite împreună cu adulții.</p> <p>— Demonstrează grijă/preocupare pentru emoțiile și dorințele colegilor. Identifică și acceptă diferențe și similarități în ceea ce privește preferințele sale și ale colegilor.</p>	<p>— Respectă sarcinile ce îi revin în activitățile individuale și cele de grup.</p> <p>— Înțelege conceptul de sănătate personală și a celor din jur. Aplică în mod constant rutine de igienă și îngrijire personală și alimentație sănătoasă.</p> <p>— Discută despre rolul pe care îl pot avea elevii în protejarea mediului și se implică în acțiuni de ecologie, la școală, acasă, în comunitate (de exemplu, grădinarit, reciclarea deșeurilor, utilizarea transportului ecologic).</p> <p>— Este atent la emoțiile și problemele celor din jur, recunoaște și apreciază pozitiv diferențele dintre colegii de clasă. Caută să respecte drepturile celorlalți.</p> <p>— Folosește internetul și dispozitivele digitale într-un mod care este sigur și respectuos pentru sine și pentru ceilalți.</p>	<p>— Își asumă sarcinile de lucru ce îi revin în diferite contexte și înțelege responsabilitățile care derivă din acestea.</p> <p>— Acordă atenție sănătății fizice și emoționale, precum și stării de bine proprii și a celor din jur. Se preocupă ca atitudinile și comportamentele proprii să nu afecteze negativ pe ceilalți sau mediul înconjurător.</p> <p>— Se informează și discută despre impactul acțiunilor oamenilor asupra mediului. Participă la acțiuni și proiecte de dezvoltare durabilă, organizate în contexte școlare și extrașcolare. În viața curentă, caută și aplică soluții pentru protecția mediului înconjurător (de exemplu, folosirea energiei regenerabile, economisirea energiei, hrană locală).</p> <p>— Demonstrează empatie față de emoțiile colegilor și ale adulților din jur. Caută oportunități să învețe despre diversitatea experiențelor umane, prin informare și participare la activități specifice (de exemplu, proiecte tematice, voluntariat).</p> <p>— Își asumă responsabilitatea pentru acțiunile online și înțelege consecințele comportamentului digital; aplică măsuri pentru protejarea informațiilor personale.</p>	<p>— Înțelege conceptele de solidaritate, echitate și justiție socială. Este atent la emoțiile, comportamentele, problemele celor din jur.</p> <p>— Se implică în asigurarea sănătății și stării de bine proprii și a celorlalți. Exprimă comportamente adecvate în cadrul relațiilor cu ceilalți, inclusiv preventive și bazate pe consimțământ, pentru o viață sănătoasă.</p> <p>— Participă la activități și proiecte care promovează înțelegerea interculturală, participarea civică, cunoașterea și aplicarea drepturilor și responsabilităților ce derivă din calitatea de cetățean al României și cetățean european.</p> <p>— Este interesat de problemele sistemice de mediu (de exemplu, degradarea biodiversității, schimbările climatice, epuizarea resurselor naturale). Este conștient de impactul acestora asupra tinerilor și de rolul pe care ei îl pot avea în direcționarea societății pe traiectorii mai sustenabile.</p> <p>— Inițiază și se implică, la nivelul școlii și în comunitate, în proiecte de dezvoltare durabilă (de exemplu, spațiile urbane verzi, practicile de mediu, încurajarea producătorilor locali, valorizarea biodiversității zonei).</p> <p>— În mediul de pregătire profesională, respectă normele de sănătate și securitate în muncă, de prevenire și stingere a incendiilor, de prevenire și reducere a impactului negativ al activității profesionale asupra mediului.</p> <p>— Practică un comportament digital/online responsabil, fiind conștient de impactul personal asupra comunității online.</p>
Etic	<p>— Respectă regulile stabilite de comun acord cu colegii și cu adulții.</p> <p>— Utilizează frecvent formulele de salut și de politețe în situațiile potrivite.</p> <p>— Oferă sprijin colegilor care îi cer ajutorul, în joc sau în activitățile curente, și dorește să împartă jucării/lucruri, în cele mai multe cazuri.</p>	<p>— Respectă reguli și angajamente luate față de sine și față de ceilalți.</p> <p>— Își cunoaște și respectă drepturile și îndatoririle. Poate identifica situații din mediul apropiat, în care aceste drepturi sunt încălcate.</p> <p>— Este interesat să afle și să spună adevărul. Poate identifica valori ale școlii și ale familiei. Este interesat să știe când</p>	<p>— Explorează, formulează și respectă principii și reguli de comportament în activitatea individuală și de grup.</p> <p>— Este deschis să identifice moduri prin care își poate exercita drepturile și cum adulții îl pot sprijini în acest sens.</p> <p>— Manifestă interes pentru înțelegerea valorilor care stau la baza unor atitudini sau comportamente din mediul cotidian.</p>	<p>— Își stabilește principii și formulează reguli de comportament în acord cu valorile personale, înțelegând importanța dimensiunii etice și morale în viață.</p> <p>— Este deschis în a dezbate situații, cazuri și probleme, raportându-se la dimensiunea etică a diferitelor contexte din viața de zi cu zi. Identifică, discută și se implică în rezolvarea cazurilor de injustiție socială, în școală și în comunitate.</p> <p>— Poate să identifice valori care stau în spatele unor atitudini sau comportamente din</p>

Atribute	Descriptor preșcolar	Descriptor primar	Descriptor gimnazial	Descriptor liceal
	<p>— Distinge faptele bune de cele rele și poate identifica situații în care cei din jur nu respectă anumite reguli. Recunoaște semne de violență/agresiune, despre care vorbește cu adulții.</p> <p>— Respectă regulile privind folosirea dispozitivelor digitale și a internetului.</p>	<p>acțiunile sale sau ale altor persoane îi afectează negativ pe cei din jur.</p> <p>— Este preocupat să aibă grijă de bunurile personale și de cele comune.</p> <p>— Respectă regulile stabilite pentru utilizarea tehnologiei și a internetului, în interacțiunile online.</p>	<p>— Își asumă valori specifice (de exemplu, onestitatea, integritatea, autenticitatea, corectitudinea, justiția, adevărul, întraajutorarea) în acțiunile individuale și în interacțiunea cu ceilalți. Identifică și discută despre situații în care sunt încălcate valorile și principiile.</p> <p>— Este preocupat să analizeze implicațiile deciziilor sale și să participe la acțiuni care contribuie la binele personal, al familiei și al comunității din care face parte.</p> <p>— Înțelege și respectă norme etice online, inclusiv drepturile de autor.</p>	<p>societate, la nivel local, regional, național sau internațional. Este preocupat să înțeleagă consecințele etice ale dezvoltării științei și tehnologiei asupra oamenilor și mediului.</p> <p>— Apreciază produse și valori estetice și artistice, respectă identitatea, valorile și practicile comunităților culturale cu care interacționează.</p> <p>— Manifestă integritate morală și respectă standardele și regulamentele, inclusiv din domeniul profesional. Acționează în baza principiilor și regulilor, în situații care aduc atingere acestora.</p> <p>— Respectă drepturile de autor și alte norme etice specifice mediului online și le promovează în comunitatea online.</p>

Figure 3. Top performers and low-performing students in mathematics, reading and science

Note: Numbers inside the figure correspond to percentages.